

# BOEK BESPREKING



Dr. H a n s R e h m. *Vermeidung und Behebung von Misserfolgen bei totalen Prothesen.* J. F. Lehmanns Verslag, München—Berlin.

Een zeer aantrekkelijke titel, want wie onzer heeft niet met mislukkingen bij volledige prothesen te maken, en toch geen misleidende titel omdat in talloze voorbeelden met duidelijke afbeeldingen de oorzaak der mislukking wordt aangegeven, verklaard en de weg tot verbetering wordt getoond. Niettemin zal wel niemand verwachten, dat na de publicatie van dit werkje het volledige prothesevraagstuk is opgelost.

Zoals de schrijver in de voorrede zegt, is dit boekje een samenvatting der lezingen en demonstraties, gehouden in een cursus van voortgezet tandheelkundig onderwijs; het is dus een boekje uitsluitend voor practici, een verhandeling van theoretische problemen moet men er niet in zoeken, een praktische handleiding dus voor hen, die werken naar het voorbeeld der Berlijnsche School.

Achtereenvolgens behandelt R e h m den vorm van de prothesebasis m.a.w. het afdruknemen, waarbij als hoofdschotel de functioneele afdruk; daarna de beethoogte, de opstelling en articulatie van de prothese, corrigeeren der uitspraak van verschillende letters en tenslotte nog vele praktische wenken.

Dit alles zou de prijs van R.M. 2.25 reeds meer dan waard zijn, doch R e h m geeft bovendien nog, prachtig geïllustreerd, de beschrijving van zijn „Unterfütterungsmethode”, welke methode het mogelijk maakt oude niet meer passende gebitten te veranderen in gloednieuwe met behoud der oorspronkelijke tandstelling. In de praktijk is deze werkwijze buitengewoon succesvol gebleken. Geen wonder dus, dat de eerste druk van dit boekje reeds in drie maanden tijds was uitverkocht.

L. M. WILLEMSE

---

Dr. H a n s G e r l a c h. *Die Unterfütterung von Kautschuk- und Metallprothesen.* J. F. Lehmanns Verlag, München—Berlin.

Op het eerste gezicht wekt het wel even verwondering een boekje voor zich te hebben, waarin 89 blz. gevuld zijn enkel over het

onderwerp „Unterfütterung”, immers in de oude leerboeken treft men dit thema ook reeds aan, maar een paar bladzijden bleken dan ruimschoots voldoende. Nu echter sedert de laatste jaren de samendrukbaarheid van het slijmvlies ook een woordje meespreekt bij het maken van een prothese en dit niet alleen geldt voor de volledige maar evenzeer voor de partiële prothese en nu men verder zich niet alleen bedient van guttapercha maar ook andere materialen gebruikt, is het onderwerp wel wat uitgebreider geworden. Het „Unterfütterungssystem” is niet meer te scheiden van het afdrucken, het is er onmiddellijk mede verbonden en dus vereischt het „unterfüttern” de noodige kennis van het afdrucken wil men bereiken, dat de patiënt zoo min mogelijk drukplaatsen en zoo weinig mogelijk resorptie van de kaak ondervindt. Dat vele wegen ook in dit opzicht naar Rome leiden blijkt uit de talrijke methoden van verschillende schrijvers, die in dit boek worden aangehaald.

Zooals bekend is *Schrott* (1864) de eerste geweest, die met zijn „Unterfütterung” van de randen der prothesen langs physiologische weg een betere bevestiging verkreeg en is hij dus de vader der functioneële afdrukmethode. *Hauptmeyer* volgt het systeem van *Adolf Witzel* en breidde dit uit om daarmee op origineele manier het articulatie-probleem op te lossen. Op een staalplaat „unterfüttert” hij met guttapercha de randen, stelt daarna het gebit eveneens in guttapercha op, laat den patiënt de prothese eenige uren dragen, waarin deze gelegenheid heeft de tanden en kiezen te plaatsen en te verschuiven overeenkomstig de onderkaakbewegingen en bedt daarna het gebit zonder model in de cuvette in.

Behalve met guttapercha „unterfüttert” men ook met was, gips, cement, Fletcher, Plerodont en den laatsten tijd vooral met een pasta van zinkoxyd en kruidnagelolie. Met al deze middelen past men dus een indirecte methode toe, want het gebruikte materiaal moet natuurlijk verwijderd worden en vervangen door caoutchouc.

De schrijver zelf heeft een nieuwe, directe methode uitgevonden door zijn elastische caoutchouc „Platex” onmiddellijk op de prothese aan te brengen, daarmee a.h.w. afdruk te nemen door den patiënt er mede te laten kauwen en daarna deze aangebrachte „Platex” te vulcaniseeren. Het materiaal is ook in ons land reeds te goed bekend om er nog langer bij stil te staan. De resultaten zijn uitstekend en zooals de laatste onderzoekingen hebben geleerd moet deze Platex-rubber van goede kwaliteit zijn en niet onder doen voor de beste reeds bestaande rubbersoorten.

De auteur beschrijft in zijn werk tal van mogelijkheden voor de



toepassing der „Platex”. Het lijkt me onnoodig ze alle te noemen want wie zich voor het „Unterfüttern” interesseert en wie zou dit niet, gezien de goede resultaten in de praktijk, koope dit boekje, want zeker zal hij met groot genoegen de verhandeling van Gerlach lezen en geen spijt hebben van de R.M. 4.20, ingenaaid of R.M. 5.10, gebonden, die dit fraai verzorgde boek met zijn vele duidelijke afbeeldingen kost. L. M. WILLEMSE

Dipl.-Ing. Dr. med. dent. Oskar Stadler. *Praktischer Leitfaden für Aufbau und Konstruktion der partiellen Prothese*. J. F. Lehmanns Verlag, München—Berlin. (br. R.M. 2.85; geb. R.M. 3.75).

Men ontkomt bezwaarlijk aan de verzuchting „toujours perdrix”, wanneer er naast de vele artikelen in de verschillende tijdschriften en naast de vele boeken en boekjes der laatste jaren, thans weer een nieuw exemplaar op de markt verschijnt met de behandeling der partiële prothese. We kunnen daarom bezwaarlijk verwachten een nieuwe bouw, een nieuwe constructie, maar wel doet de schrijver een poging tot een nieuwe indeeling, al is deze dan voornamelijk gebaseerd op die van Max Müller.

Wat hij met Schröder op Müller's indeeling tegen heeft is het feit, dat vele van diens „Schaltprothesen” prachtig kippen kunnen en dus eigenlijk „Hebelprothesen” zijn. Nu stelt hij voor tot de „Schaltprothesen” alleen die prothesen te rekenen, die zoowel mesiaal als distaal veranderd zijn. Alles, wat dus maar aan één zijde bevestigd is, onverschillig of de prothese tusschen twee elementen zit of vrij-eindigend is, behoort tot de „Hebelprothesen”. Zodoende vervalt ook de naam „gecombineerde prothese” en daarvoor in de plaats geeft hij een derde groep: „door het slijmvlies gedragen prothese”.

Samenvattend onderscheidt Stadler dus:

„Schaltprothesen”, „Hebelprothesen” en „Schleimhautgetragene Prothesen”.

Met deze indeeling is, als ik me niet vergis, het 1½ dozijn compleet.

Achtereenvolgens behandelt de schrijver aan de hand van prachtige afbeeldingen op leerrijke wijze deze verschillende soorten prothesen. Het klammervraagstuk wordt eveneens zeer breedvoerig besproken, de constructie aangegeven en den invloed op de steunelementen aangetoond. De doorlopende klammer krijgt een goede en de verschillende „Geschieben” maken een slechte beurt.

Men had misschien nog mogen verwachten, dat in dit boek een kleine plaats was ingeruimd voor de opstelling en articulatie van de partiëele prothese, maar als men deze kleinigheid over het hoofd ziet, dan lijkt me dit werk uitstekend geschikt om in het vraagstuk der partiëele prothese te worden ingeleid.

L. M. WILLEMSE

Dr. Ernst S m r e k e r (Wien) : *Handbuch der Goldeinlagen* (unter allgemeiner Berücksichtigung der Gussfüllungen) 1937, Gr. 8°, XII und 329 Seiten mit 208 Abbildungen. Preis Geb. R.M. 18.75.

De eerste indruk die men van dit boek krijgt is niet onverdeeld gunstig. Schuld hieraan hebben de afbeeldingen van de caviteit-preparaties; de teekeningen zijn niet alle nauwkeurig en duidelijk, de afbeeldingen van modellen vertoonen zelfs fouten. Merkwaardig is, dat de schrijver een fout waarop hij in twee afbeeldingen zelf wijst (het uitbreiden van de step tot in de knobbels), in vele andere afbeeldingen herhaalt.

Bij het doorlezen van het boek blijft de eerste indruk voorloopig ongewijzigd. Na een kort historisch overzicht wordt de caviteit-preparatie behandeld, welke het minst geslaagde deel van het boek vormt, niet alleen door de hierop betrekking hebbende afbeeldingen, doch ook door beweringen in den tekst, waarmee zeer zeker niet velen zich zullen kunnen vereenigen. Zoo komt de schrijver door zijn opvatting van de doospreparatie van klasse II caviteiten tot de uitspraak dat de step in de schijfpreparatie smaller gehouden kan worden dan in de doospreparatie en hoofdstukken over het afdruknemen, zoowel direct, als indirect, geven een goed overzicht van de verschillende methoden. Met schrijver's persoonlijke meening ben ik het echter ook hier niet altijd eens.

Achtereenvolgens worden dan uitvoerig besproken het inbetten, de was-eliminatie, en het gieten, waarbij aan de verschillende expansiemethoden speciaal de aandacht wordt geschonken.

Dan een kort hoofdstuk over het incementeren. Jammer, dat van B ö d e c k e r 's beschouwingen over deze phase van de inlaytechniek niet wat meer verteld wordt (ook al is dit boek, althans de eerste druk van 1911, volgens het voorwoord geschreven met de bedoeling dat beide werken elkaar zullen completeeren).

Hierna worden nog behandeld de combinatievullingen en brug-ankers. Summa summarum: een lezenswaardig boek, waarvan echter het theoretische gedeelte beter geslaagd is dan het technische.

J. G. DE BOER.